

HADİS METİNLERİ SORU - CEVAP

1-Câhiliye zamanında ve İslâm döneminde yaşayıp Müslüman olan ama Hz. Peygamber'i göremeyen kimselere verilen ad nedir?

- **MUHADRAMUN**

2- Sahabinin çoğuludur. Hz Peygamberi Ona iman etmiş olarak gören(ru'yet) ve ya Onunla karşılaşan (lika) ve Müslüman olarak ölen kimseye denir?

- **SAHABİ**

3- Binden fazla hadis rivayet eden sahabelere ne denir?

- **MUKSİRÜN**

4- Binden daha az hadis rivayet eden sahabelere ne denir?

- **MUKILLUN**

5-MUKSİRÜN rivayet eden sahabi raviler kimlerdir?

* Abdullah bin Ömer (r.a.), **rivayet ettiği 2 bin 630 hadisle ikinci sırayı almıştır.**

- Enes bin Mâlik (r.a.), **Peygamberimizden 2 bin 286 hadis rivayet etmiştir.**
- Hz. Âişe Validemiz (r.a.), **Peygamber Efendimizden 2 bin 210 hadis rivayet etmiştir.**
- Abdullah bin Abbas (r.a.), **Peygamberimizden 1660 hadis rivayet etmiştir.**
- Câbir bin Abdullah (r.a.), **Peygamber Efendimizden 1540 hadis rivayet etmiştir.**
- Ebû Said el-Hudrî (r.a.) **ise Peygamber Efendimizden 1170 hadis rivayet etmiştir.**

6-Hadislerin neden söylendiği ile ilgili olan ilim dalına ne denir?

- **ESBABI VÜRUDUL HADİS**

7-Tedvin nedir?

- **Toplamak bir araya getirmek**

8- Herhangi bir hadisin senedine veya metnine yapılan eklemelere ne denir?

- **MÜDREC**

9-Hadis senedini okumaya başladığımız kısım nedir?

- İBTİDA

10- Hadis senedinin sonuna ne denir?

- MÜNTEHA

11- Bir râviyi rivayetleri kabul olunacak şekilde vasıflandırmaya ve tanıtmaya ne denir?

- TADİL

12- Ravinin temel vasıfları nelerdir?

13- Günahkârlık, tedlis (karıştırıcılık), yalancılık gibi sebeplerle bir râvinin, hadis mütehasısları tarafından rivayetlerinin reddedilmesine ne denir?

- CERH

14- Hadisi öğrenen ve onu eda terimlerinden biriyle kendisinden sonrakilere nakleden kişiye ne denir?

- RAVİ (Çoğulu: Ruvattır.)

15- Ravi isminde neler bulunur?

- İSİM - KÜNYE – LAKAB – NESEB

16- Adalet ve Zapt sahibi kimselerin muttasıl yani kopukluk olmayan bir senetle rivayet ettiği, ravinin bir önceki raviyi gördüğü, hadisi O'ndan dinlediği, şaz ve muhallem olmayan hadise ne denir?

- **SAHİH HADİS**

16- Sahih hadis kaçaya ayrılır nelerdir?

- **Sahîh li-zâtih** ve **sahîh li-gayrih** şeklinde iki kısma ayrılır.

17- Senedi muttasıl olmayan, zayıf olan, herhangi iki ravi arasında kopukluk olan, hadise ne denir?

- **MUNKATI HADİS**

18- Senedinin herhangi bir yerinden arka arkaya iki veya daha fazla râvisi düşen hadise ne denir?

- **MUDAL HADİS**

19- Hadisin senedinin baş tarafından (müellifin bulunduğu kısımdan) bir veya arka arkaya birkaç râvisinin yahut bütün râvilerinin zikredilmediği hadise ne denir?

- **MUALLAK HADİS**

20- Bir hadiste sözü kısaltmaya, olayın bir kısmını anlatmaya, bir kısmını anlatıp vurgulama yapmaya ne denir?

- **İHTİSAR**

21- Bir hadiste kelime değiştirmeden olduğu gibi bir kısmı aktarmaya ne denir?

- **TAKDİ**

NOT: Takdi ihtisarin bir çeşitidir. İhtisarda değişiklik yapılabilir, takdide yapılmaz.

22- Konu ile ilgili birçok rivayetten (örneğin 100 tane içinden 10 tanesi gibi) bir kısmını seçip almaya ne denir?

- **MUHTASAR**

23- Gelecekte ortaya çıkacak sosyal kargaşa, iç savaş gibi önemli olaylar ve kıyamet alâmetlerine dair haberlerle bunlara ilişkin literatürü ifade eden terime nedir?

- **FİTEN (FİTEN HADİS)**

24- Adâlet sahibi olup da zabt sıfatı tam olmayan, bununla beraber tek başına rivayet ettiği hadisi munkar de sayılmayan kimsenin rivayet ettiği, şazz ve muallâ olmayan hadise ne denir?

- **HASEN HADİS**

25- Sahîh ve hasen hadisin şartlarından birini veya bir kaçını taşımamakla beraber mevzû' olduğu da söylenmeyen hadise ne denir?

- **ZAYIF HADİS**

26- Verilmek istenen mesaj aynı ama kelimeler farklıysa buna nasıl rivayet denir?

- **MANEN RİVAYET**

27- Öğrencinin hocası ile doğrudan görüşmesi anlamında hadis terimine ne denir?

- **LİKA**

28- Görüştikleri kesinlikle bilinmeyen, fakat karşılaşmaları ve birbirlerinden hadis almaları mümkün olan iki râvinin aynı zaman diliminde yaşamasına ne denir?

- **MUASARAT**

29- İlk kaynağına veya ait olduğu kimseye kadar kesintisiz bir senedle varan yani, seneddeki her râvinin, hocasından muteber bir öğrenme yoluyla alarak rivayet ettiği hadise ne denir?

- **MUTTASIL HADİS**

30- Bir kimsenin hocasından itibaren bir veya birkaç raviyi yahut bütün ravileri atarak yahut senedin baş tarafı eksik olarak rivayette bulunmasına ne denir?

- **TA'LİK**

31-Senedi nasıl olursa olsun, Hz. Peygamber'e açıkça veya hükmen nisbet edilen hadise ne denir?

- **MERFU HADİS**

32- Bir hadisin metin bakımından benzeri olan ve en azından sahâbî râvîsi aynı olmak kaydıyla, başka bir senedle rivayet edilen hadise ne denir?

- **MUTABİ HADİS**

Not: Sahâbî râvîsi farklı olursa ona, daha ziyade şâhid adı verilir.

33-Hadisi başkasına naklederken kullanılan ve onun, hocadan muteber bir yolla alındığını kesin olarak gösteren kalıp ifade, sîgadır. Bu sîga ma'lûm yani etken fiille yapılır. Bu çeşit sîgalar ileriki dönemlerde sahîh ve hasen hadislerin rivayetinde kullanılmışlardır. Hangi sigadır?

- **CEZM SİGASI**

34-Hadisin hocadan muteber bir yolla alınmış olduğunu kesin olarak göstermeyen ve çoğunlukla mechûl fiillerle yapılmış olan edâ sîgası. Zayıf hadisler bu tür sîgalarla rivayet edilirler. Buhârî bu tür sîgaları, mana ile rivayet veya ihtisar ettiği hadisleri naklederken de kullanır. **Hangi sigadır?**

- **TEMRİZ SİGASI**

35-Senedinde, bir yerinde bile olsa, "an fulân: Falandan naklen ..." ifadesi bulunan hadise ne denir?

- **MU'AN'AN**

36- Hadis ilmindeki derin vukufu ve liyakati sebebiyle bu ilimde önder sayılan âlim, muhaddise ne denir?

- **Emîru'l-Mü'minîn fi'l-Hadis**

37- En büyük özenlerini âyet ve hadislerden, kıyas ve benzeri yollarla genel esaslar belirlemeye ve ortaya çıkan meseleleri, âyet ve hadislerin zahiri mânâları yanında bu esaslara göre halletmeye veren âlimlere ne denir?

- **EHLİ REY**

MUHAMMED B. İSMÂİL el-BUHÂRÎ (ö. 256/870)

HAYATI

- Tam adı Ebû Abdillâh b. İbrâhîm el-Cu'fî el-Buhârî'dir.
- Babası İsmâîl, Mâlik b. Enes ve Abdullah b. Mübârek gibi âlimlerden hadis öğrenmiştir
- Buhârî on yaşına doğru el-Bîkendî, Muhammed el-Müsnedi gibi Buhâralı muhaddislerden hadis öğrenmeye başladı.
- Hocası Dâhilî nin rivayet sırasında yaptığı bazı hataları tashih etmesiyle dikkatleri çekti.
- On altı yaşına geldiği zaman İbnü'l-Mübârek ve Vekî b. Cerrâh'ın kitaplarını tamamen ezberlemişti.
- Humeydî' de hadise dair bir meselede muhaddislerden biriyle anlaşmazlığa düşünce henüz on sekiz yaşında bulunan talebesi Buhârî'yi hakem tayin etmişti.
- Horasan Valisi Hâlid Ahmed Zühî ona bir adamını göndererek el Câmiu'ssahîh, et Târîhu'l-kebîr ve diğer eserlerini kendisinden dinlemeyi arzu ettiğini bildirince bu talebi reddetti. İlmi küçük düşüremeyeceğini, onu başkalarının ayağına götüremeyeceğini, gerçekten arzu ediyorsa hadis okuttuğu mescide veya evine gelmesini, bunu da istemiyorsa hadis okutmasını yasaklayabileceğini söyledi.
- Buhârî orta boylu olup zayıf ve ince bir yapıya sahipti. Birçok güzel huyu yanında az konuşması, başkalarının sahip olduğu imkânlar a özenmemesi gibi özellikleri de vardı. Yiyeceğe önem vermezdi. Onun cömertliğini, dünya malına değer vermediğini ve yardım severliğini gösteren davranışları pek çoktur.
- Bir gece uyumayıp o güne kadar yazdığı hadisleri hesapladığını ve senedleri muttasıl 200.000 hadis kaydetmiş olduğunu söylemesi de bunu göstermektedir. Yazdığı hadislerin kitaplarda kalmayıp onları hâfızasına nakşettiğini gösteren en iyi örneklerden biri Bağdat'ta verdiği imtihandır.
- Buhâra valisinin sadece kendi çocuklarına ders vermesi yolundaki isteğini de ilmi belli insanlara tahsis edemeyeceği gerekçesiyle reddetti.
- Buhârî Buhara valisi tarafından sürüldükten sonra Semerkant'a gitmek üzere yola çıktı. Hartenk kasabasındaki akrabalarını ziyaret etti, orada hastalandı. 256 yılının ramazan bayramı gecesi 62 yaşındayken vefat etti, ertesi gün 870 Cuma toprağa verildi.
- Bir râvi için kullandığı en ağır cerh ifadeleri, o kimsenin güvenilemeyecek kadar zayıf (münkerül hadis) olduğunu, muhaddislerin onun hakkında fikir beyan etmediğini (seketû anh) söylemekten ibarettir. Hadis uydurmakla tanınan kimseler hakkında bile yalancı (kezzâb) ifadesini pek nâdir kullanmıştır.

!!! Buhari Hadis Tahsil Etmek İçin Dolaştığı İlim Merkezleri alfabetik olarak şöyle sıralanabilir:

- Bağdat'a sekiz defadan fazla gitti ve her seferinde Ahmed b. Hanbel ile görüřüp ondan faydalandı.
- Basra'ya dört veya beş defa gitti; orada Basra kadısı Muhammed b. Abdullah ve Haccc b. Minhl gibi muhaddislerden istifade etti.
- Belh'e birkaç defa gitti ve Belhliler'in isteği üzerine onlara kendilerinden ilim tahsil ettiği 1000 hocadan birer hadis yazdırdı.
- Dımařk'ta Eb Mřhir'den hadis öęrendi.
- Hicaz'da altı yıl kaldı.
- Humus'a gitti.
- Kfe'ye birçok defa seyahat ederek Eb İys, Ubeydullah b. Ms, Ebû Nuaym Dkeyn gibi muhaddislerden hadis dinledi.
- İlk defa 209'da , son olarak da 250'de gittiği ve beş yıl süreyle hadis okuttuğu Nışbur'da Yahyâ Yahyâ el Minkar gibi hadis hfızlarından faydalandı.
- İki defa mısırda gitti.
- Niřabur'a önce (824) gitti. Sonra (864) yılında tekrar gitti ve 5 yıl kaldı.
- Eb İys, Ubeydullah Ms, Ebû Nuaym Fazl Dkeyn gibi muhaddislerden hadis dinledi.
- Medine'de İsmil Eb Üveys, Merv'de Abdn Osman, iki defa gittiği Mısır'da Sad Eb Meryem, Abdullah Yûsuf ve Asbaę Ferec gibi hocalardan hadis tahsil etti.

BUHARİ’NİN EN ÖNEMLİ ESERİ el-CÂMIU’S-SAHÎH

→ Tam adı el-Câmiu’s-sahîhü’l-müsned min hadisi Resûlillâh sallallahü aleyhi ve sellem ve sünenihî ve eyyâmih olmakla beraber **Sahîhu’l-Buhârî** diye şöhret bulmuştur.

→ Buhârî’nin hocası İshak b. Râhûye, sadece sahih hadisleri ihtiva eden muhtasar bir kitaba duyulan ihtiyaçtan söz etmişti.

→ Buhârî o günlerde bir rüya gördü. Elindeki bir yelpaze ile Hz. Peygamber’in huzurunda onu serinletiyordu. Rüya tabircileri bunu, Hz. Peygamber’i ona isnat edilen yalanlardan koruma şeklinde yorumladılar. Bunun üzerine Buhârî el-Câmiu’s-sahîh’i, topladığı 600.000 hadisten seçerek meydana getirdi .

→ Ukaylî, tenkide konu olan hadislerin sıhhati hakkında son sözün yine de Buhârî’ye ait olduğunu ifade etmektedir.

→ Bazı alimler tarafından tenkitler olsada **İbn Hacer** tenkit edilen rivayetlerin ve râvilerin hepsini savunmuştur.

→ Eseri inceleyenlerden Yahyâ b. Maîn’in 233’te (847), Ali b. Medînî’nin 234’te (849) vefat ettiği dikkate alınırsa kitabın, müellifinin vefatından en az yirmi üç yıl önce tamamlandığı anlaşılr.

→ Eserde 97 kitâb, 3889 kadar bâb bulunmaktadır.

→ İbnü’s-Salâh’a göre eserde mükerrerleriyle birlikte 7275 hadis olup tekrarsız rivayetlerin sayısı 4000, bunların içinde muttasıl 7 senedle rivayet edilenler ise 2602’dir. Ta’likler 8 arasında bulunan merfû’9 rivayetleri de hesaba katınca tekrarsız muttasıl hadislerin sayısı 2761’i bulur.

→ İbn Hacer’e göre eserde muallak ve mütâbi’lerin 10 dışında mükerrerleriyle 7397 hadis, 1341 muallak rivayet, 341 adet de mütâbi’ bulunmakta,hadislerin toplamı 9082’ye ulaşmaktadır. Bu rakama sahâbî ve tâbiî sözleri dâhil değildir.

→ Buhârî’nin el-Câmiu’s-sahîh’te kendilerinden hadis rivayet ettiği hocalarının sayısı 289’dur.

→ Eserdeki kitâb ve bablarla hadis sayısının değişik rakamlarla tesbiti bazı babların kitâb kabul edilmesinden, bir hadisin bazan uzun bazan kısa olarak birkaç yerde geçmesi sebebiyle bunların farklı sayımından ve iki ayrı isnadla rivayet edilen hadislerin kimine göre bir, kimine göre iki rivayet kabul edilmesinden kaynaklandığı gibi bazı nüshalar arasındaki farklar da bu değişik tesbitlere yol açmıştır.

BAB BAŞLIKLARI;

→ Buhârî, bir hadisin ihtiva ettiği hükümlerin her birini göstermek maksadıyla bazan aynı hadisi değişik senedlerle birbirini takip eden bablarda zikretmiştir. Şartlarına uygun yeteri kadar hadis bulamadığı bir babda veya fikhî görüşünü belirtmek istediği konuda ilgili âyetleri, ta'lik yoluyla rivayet ettiği hadisleri, sahâbe, tâbiîn ve meşhur imamların sözlerini tercemede zikreder. Şartlarına uymamakla delil olmaya elverişli hadisleri ya aynen veya meâlen zikreder.

→ Tercemelerde kesinlik ifade eden kalıplarla (cezm sigalarıyla) zikrettiği rivayetlerin güvenilir olduğu, kesinlik ifade etmeyen meçhul fiil kalıplarıyla (temrîz sigalarıyla) zikrettiği rivayetlerin ise zayıf olduğu anlaşılır.

→ Buhârî fikhî kanaatlerini bab başlıklarında aksettirdiği için, “Buhârî’nin fikhî tercemelerinde bulunur” sözü şöhret bulmuştur. Buhârî fikhî bir hükmü kesin bir ifadeyle anlatma imkânı bulamadığı zaman tercemeyi soru şeklinde verir.

→ İhtilâf edilen bir konuyu da “bâbü mâ yüzkere fî...” şeklinde müphem bir ifade ile vermeyi uygun görür. Konuları âyetle, sahâbe ve tâbiîn sözleriyle ve eserinin bir başka yerinde muttasıl senedle yer almış bir hadisin bir bölümünü senedsiz olarak vermek suretiyle destekler.

TA'LİKLERİ;

→ Bir senedin baş tarafından bir veya birden çok râvinin adını zikretmeyip sadece ilk râvisinin adını vermek (ta'lik) suretiyle yapılan nakiller el-Câmiu's-sahîh'in bab başlıklarında çokça görülür.

→ Hadislerin kusursuz bir isnadla nakledilmesinde aşırı titiz olan Buhârî, bir başka babda muttasıl senedle verdiği veya güvendiği bir muhaddisin kitabında muntazam bir senedle nakledildiğini bildiği ve o devirde âlimlerin delil olarak kullandığı bazı rivayetleri, kanaatini desteklemek üzere bab başlıklarında zikretmek istediğinde bu şekilde nakletmeyi uygun görmüştür.

TEKRARLARI;

→ Birden fazla hüküm ihtiva eden bir hadisi ilgili olduğu konuların her birinde değişik isnadlarla rivayet etmek ve böylece aynı hadisten âzami surette faydalanmaya imkân sağlamak Buhârî'nin sıkça başvurduğu bir metottur.

→ Bir hadisi aynı senedle iki yerde rivayet etmesi ise pek nâdir olup bunların sayısı yirmi üçtür.

→ Hadislerdeki farklı bilgi ve hükümlerin öğrenilmesi, birden fazla sahâbî tarafından rivayet edildiğinin anlaşılması, birbirine zıt gibi görünen bazı hadislerin sağlam isnad zincirlerinin ortaya çıkması, kısaca rivayet edilen bhadisin uzun bir metni olduğunun görülmesi bu yolla mümkün olmaktadır.

→ Buhârî metin ve senedlerle ilgili birçok meseleyi en kısa yoldan anlatma konusunda titizdir. Bir babda naklettiği hadisin aynı veya benzeri, onun zengin hadis koleksiyonu arasında farklı bir senedle bulunuyor ve bu senedi zikretmeye ihtiyaç hissediyorsa metni tekrarlamaz; “bi-hâzâ” diyerek hadisin aynı metinle veya “bi-nahvihî” diyerek benzeri bir metinle rivayet edildiğini gösterir.

→ Aynı metne dört farklı senedle sahip olduğu ve bu senedleri okuyucuya göstermek istediği zaman metni bir defa verir, senedleri ise aralarına “tahvil işareti koyarak tekrarlar.

Câmiu's-sahîh üzerine yazılan şerhlerden bazıları şunlardır:

1. Ebu Süleyman el-Hattâbî - **İlâmü's-sünen**
2. Şemseddin Muhammed b. Yûsuf el-Kirmânî - **el-Kevâkibü'd-derârî.**
3. İbn Hacer el-Askalânî - **Fethu'l-bârî bi-şerhi Sahîhi'l-Buhârî.**
4. Bedruddîn Mahmud b. Ahmed el-Aynî - **Umdetü'lkarî fî şerhi Sahîhi'l-Buhârî.**
5. Molla Gürânî - **el-Kevserü'l-cârî ilâ riyâzi'l-Buhârî.**
6. Ahmed b. Muhammed el-Kastallânî - **İrşâdü's-sârî lişerhi Sahîhi'l-Buhârî.**

ŞARTLARI:

- Buhârî aldığı hadislerin şartlarının neler olduğunu kendisi beyan etmemişse de Sahîh'i üzerinde çalışan mütahassıslar onun bu mevzûda bazı şartlarının olduğunu belirtmektedirler.
- Hadislerin isnâdında sahâbeye varıncaya kadar sika olduğu bilinen râvîlerce muttasıl şekilde rivâyet edilmesi şartı olduğu rivâyet edilir.
- Rivâyetlerin isnâdında yer alan râvîlerin büyük çoğunluğu adâlet ve zabt sıfatına tam şekilde hâiz olmakla beraber şeyhine mülâzemeti uzun olan râvîlerden müteşekkildir. Az bir kısmı ikinci tabaka yani birinci tabaka râvîleri gibi adâlet ve zabt sıfatına hâiz olmakla beraber şeyhiyle sohbeti az olan ve şeyhinin hadisleri ile mümâresesi birinci tabaka râvîleri kadar uzun olmayan râvîlerdir. Buhârî bu râvîlerin rivâyetlerinde seçmeci davranmıştır. Bununla birlikte bunlar ekseriyetle ta'likât cinsindendir.
- Nâdiren de olsa üçüncü tabaka yani şeyhleri ile mülâzemeti birinci tabaka râvîleri gibi uzun olmakla beraber hıfz ve zabtları noktasında tenkît edilen, kabul ve red açısından ortada olan râvîlerinden rivâyeti de vardır ki bunlar ta'lîkandır.
- Buhârî râvîlerinde hocalık talebelik ilişkisi olarak likâyı ve bunun da mümâreseyi hâsıl edecek derecede uzun olmasının gerekli olduğunu da şart koşmaktadır. Buhârî'nin bu şartı mu'an'an hadisler için olmazsa olmazdır.

BUHARİ İLE İLGİLİ SORU-CEVAP

SORU : Buhârî kendilerinden hadis yazdığı muhaddislerin sayısının kaç olduğunu söyler?

- **1080**

SORU: el-Câmi' u's-sahîh'i Buhârî' den 90.000 talebenin dinlediğini söyleyen ve meşhur talebesi kimdir?

- **FİREBRİ**

SORU: Buharinin en tanınmış talebeleri kimlerdir?

- İmam Müslim,
- Tirmizî,
- Ebû Hâtim,
- Ebû Zûr'a er-Râzî,
- Muhammed el-Mervezî,
- Sâlih Cezere,
- İbn Huzeyme gibi muhaddislerdir.

SORU: Buhârî kendisinden ilim tahsil etmek isteyen herkese bildiğini esirgemediğine vermesine rağmen uzak durur, onların saraylarına gitmeyi ilmi küçük düşüren bir davranış olarak kabul eder ve bu uğurda her zorluğa katlanmayı göze alırdı. Buhari kimlerden uzak dururdu?

- **Devlet adamlarından**

SORU: Buhâra valisi Buhârî'yi neden memleketinden sürdürmüştür?

- Buhâra valisinin sadece kendi çocuklarına ders vermesi isteğini de ilmi belli insanlara tahsis edemeyeceği gerekçesiyle reddetti. Vali, yakın adamlarından bazılarının Buhârî'nin Ehl-i sünnet görüşüyle bağdaşmayan fikirleri olduğunu iddia etmelerini sağladı. Sonra da bu iddiayla onu sürdürdü.

SORU: Buhârî'nin hocalarından olan ve “emîrül-mü'minîn fi'l-hadis” lakabını almış muhaddis kimdir?

- **Ali b. Medînî**

SORU: Buhârî'ye hitaben, "Sana ancak seni çekemeyenler kızabilir. Dünyada senin bir benzerinin bulunmadığına şahadet ederim" diyerek ona duyduğu derin sevgiyi dile getiren talebesi kimdir?

- **İMAM MÜSLİM**

SORU: Buhârî'nin **en meşhur eserleri** hangileridir?

1. el-Câmiu's-sahîh
2. et-Târîhu'l-kebîr.
3. et-Târîhu'l-evsat
4. et-Târîhu's-sagîr
5. Kitâbü'd-Duafâi's-sagîr
6. Kitâbü'l-Kün
7. et-Târîh fî marifeti ruvâtî'l-hadis ve nakaleti'l-âsâr ve temyîzi sikatihim min duafâihim ve târîhi vefâtihim.
8. et-Tevârîh ve'l-ensâb.
9. el-Edebü'l-müfred.
10. Halku efâli'l-ibâd
11. Refu'l-yedeyn fi's-salât.
- 12- Kitâbü'l-Kırâati halfe'l-imâm.

SORU: Buhârî'nin , halk arasında Sahîh-i Buhârî diye şöhret bulan, 600.000 kadar hadis arasından seçerek on altı yılda meydana getirdiği, her hadisi (veya babı) yazmadan önce boy abdesti alarak iki rek'at namaz kıldığını söylediği, Buhâra'da yazmaya başladığı, Mekke, Medine ve Basra'da çalışmaya devam ettiği, hiçbir esere gösterilmeyen bir ihtimama mazhar olan ve İslâm dünyasında üzerine yüzlerce inceleme ve şerh kaleme alınmış bulunan İstanbul, Mısır, Hindistan ve Avrupa'da birçok defa basılmış olan eserinin adı nedir?

- **El-Câmiu's Sahîh**

SORU : Buhârî'nin el-Câmiu's-sahîh'ten önce yazdığı bu kitap sahasının ilk eserlerinden biri olup burada ashaptan kendi şeyhlerine gelinceye kadar 13.000'e yakın râvinin güvenilirlik derecesini tesbit etmiştir. **Eserin adı nedir?**

- **Et-Târîhu'l-kebîr**

SORU: et-Târîhu'l-kebîr'in bir muhtasarı olduğu anlaşılmakla beraber eserin tam olarak günümüze geldiği bilinmemektedir. Çok eksik bir nüshası Hindistan'da mevcuttur. Buhari'nin hangi eseridir?

- **et-Târîhu'l-evsat**

SORU: et-Târîhu'l-kebîr'in bir hulâsası olup râvileri et-Târîhu'l-kebîr'deki gibi alfabetik olarak değil vefat tarihlerine göre ele almakta ve onlar hakkında diğer eserlerinde rastlanmayan bilgiler vermektedir. Buhari'nin hangi eseridir?

- **et-Târîhu's-sagir**

SORU: et-Târîhu'l-kebîr'i tamamlayıcı mahiyette olan bu eser, isimlerinden çok künyeleriyle tanınan 1000 kadar râvi hakkında kısa bilgiler vermektedir. Kitabın sonunda Abdurrahman b. Yahyâ Muallimî Yemânî'nin eseri tanıtan bir yazısı bulunmaktadır. Buhari'nin hangi eseridir?

- **Kitâbü'l-Künâ**

SORU: Buhârî'nin diğer tarih kitaplarına nisbetle oldukça küçük hacimli olup Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde bir nüshası bulunmaktadır.Eserin adı nedir?

- **et-Târîh fî marifeti ruvâtî'l-hadis ve nakaleti'l-âsâr ve temyîzi sikatihim min duafâihim ve târîhi vefâtihim**

SORU: el-Câmiu's-sahîh'te bulunmayan güzel ahlâka dair bazı hadisleri ihtiva eden eserde 644 bab içinde 1322 hadis bulunmaktadır. Buhari nin hangi eseridir?

- **el-Edebü'l-müfred**

SORU: Kulların diğer fiilleri gibi Kur'an'ı telaffuz edişlerinin de mahlûk olduğunu ortaya koymak maksadıyla yazılmıştır. Buhari nin hangi eseridir?

- **Halku efâli'l-ibâd**

SORU: Namazda rûkûa varırken ve rûkûdan kalkarken tekbir almanın sünnet olduğuna dair rivayetleri ihtiva etmektedir. Buhari nin hangi eseridir?

- **Refu'l-yedeyn fi's-salât**

SORU: Ehl-i re'y'in görüşlerinin aksine farz namazlarda imamla beraber cemaatin de Kur'an okumasının gerekli olduğunu ileri süren Buhari eseri hangisidir?

- **Kitâbü'l-Kirâati halfe'l-imâm**

SORU: el-Câmiu's-sahîh'in bab başlıklarına ne ad verilir?

- **TERCEME**

